

دائرة مخصوصه

در سعادتده بابت عالی جوار بنده

محل اداره :

مشرط القلم

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنويده قبول اورانور

درج ايندلهين آثار اعاده اولناز

ديده، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات، سياست، و بالخاصه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئونه اهمه و در بحث ايدر و هفته ده بر نشر اراينو.

آبونه بدلى

صاحب و مؤسسلرى :

در سعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

سنه لکى التى آيلنى

تاريخ تأسيسى

قبرله دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى

۱۰ تموز ۳۲۴

۲۰ غروش فضله آلنير

ممالك عثمانيه ايچون	۸۰	۴۰	غروش
روسيه	»	۳۰۵	روبله
سائر ممالك اجنبيه	۱۷	۹	فرائق

عدد : ۷۰

۲۴ ذى الحجه ۳۲۷ پنجه ۲۴ كانون اول ۳۲۵

اوچنجى جله

« مسلمانانك سساكن اولدقلرى محللرده چوجقلرك كندى
لسانلرني ودينارني برلكده تعلم ايتلري مجبوريدر . »
دييه تعديل ايتك ايستمشلر و فقط بوكاده موفق اوله مامشلردر .
دوما مجلسنده كي اوقتوبريستر صول طرف اعضاسنك مخالفتلرينه
باقيه رق اكثريتله مسلمان مبعوثلرينك تعديللاقي رد ايتديرمكه
موفق اولمشلردر .

روسيه ده ترجه

پترسبورغدن عثمانيشر لويث غزنه سته يازيلور :
دوما مجلسنده صوك كونلرده روسيه نك روس اولميان ممالككنده
بولنان مكتملرده تدريس اولنان لسانلره دائر مذاكرات جريان
ايتمشدر . روسيه ده كي اسلام مكتملرنده تدريساتك هانكي لسان اوزره
اجرا اولنه جنبي بك زياده نظر دقتي جلب ايتمشدر . اسلام فرقه سي
رئيسي بو مكتملرك تدريسات عموميه سي ايچون مطلقا ترك لسانني
طلب ايتمش وتاتار لسانني ادبياته مالك اولمديني حالده لسان تركينك
متري و متمدن برلسان اولمشندن طولايي بيلنمسي هر تاتار ايچون لازم
اولديغي سويلمشدر . هاسامدوف (حيدر خاص محمد) افدينك طلبي اكثريت
ايله قبول ايدلمش ايسه ده اسباب سياسي دن طولايي رد اولمشدر .

چونكه روس ناسيوناليستلر لسان تركينك روسيه ده تدريس
ايدلمسي تهلكه لي برشي اولديغي سويلمشدر . پان اسلاميزم نمايشلري
روسيه ده كوندن كونه ترايد ايتمكه اولديغندن شمدي لسان تركي
اسلام مكتملرنده لسان تدريس قبول ايديله جك اولور ايسه بونك
پان اسلاميزم نمايشلريني ده زياده تسهيل ايدمكه سويلنمشدي .
حتي بعض روس ناسيوناليستلري « پان اسلاميزم تهلكه سندن » بيله
بحث ايتمشلردر . بونك اوزرينه لسان تركينك تدريس صورت
قطعيه ده منع ايدلمسنه قرار ويريلاهرك تاتار لسانني قبول اولمشدر .

صراط مستقيم

روسيه دوما مجلسنك شو قرارينه — خبرك صدق حالده —
تأسف ايدر هر مملكتده مجالس مليه حقوق طبعيه بشريه بي محافظه
ومدافعه ايدر . برحكومته مجلس ملي نك بولنمسي او حكومتي تشكيل
ايدن بتون عناصرك تأمين سعادتني ايچون برضمان قويدر .
مجالس مليه كندولرندن منتظر اولان شو غايه بي تأمينه چاليشير .
موجوديتلرينك وقوعي ملحوظ حقسنزلقلري بر طرف ايدمك بيلمكه
قوة تأييديه تلقيسي حقنده پرورده اولنان فكرك اصابتني اثباته
اوغراشير ، حالبوكه دوما مجلسي شو قراريله كندوسندن منتظر اولان
خدمتي ايفا ايتمه رك قوة استبداديه نك آلت تخريبي اولمق دركه سته تنزل
ايتديكني كوسترييور . ملت محكوميه بي موجب نجاح و ترقى كوردكلري
لسانلريني تدريس وتعلمدن منع ايله ملت حاكمه نك مناسب كورديك
لساني قبول ايتلريني تحت قراره آلمق نصفت حاكميه شان وشرف
حرية موافقميدر ؟

موهوم سياسي مخدورلر درميانيه ملل محكوميه ايچنده روسيه

(كوروله بيلدي) ، (كورونه بيلدي) ، (كوروشه بيلدي) ، (كورو-
شدوروله بيلدي) ، (كورهبيلمش) الخ ، تصريفده (كورهبيلم) ،
(كورهبيلدك) الخ ، فعل اقتداريدن ماعداسنك نفينده (كورويورمه دي)
الخ ، استفهامده (كورهبيلديمي ؟) و (يازيورمه ديمي ؟) الخ دينيور .
- مابعدى وار -

عالم اسلام

تصحيح

كيمه نسوخه مزده مندرج بخارا مكتوبنك تخاندنه بولنانه و مخارمك
بسط و بيان ايدليكلى احوال و شئونده استخراجات زاتيه سني نصمه ايتمكه
اولده مطالعات و موصطاتك نسوخه مزكورده ده (صراط مستقيم) ده
اضافت صورتده كوسترييور اولمى اثر سهو اولمقده نصحيح كيفيت اولنور .

الواع انباه :

روسيه ده مكاتب ابتدائيه ده

لسان عمومي

روسيه ده مكاتب ابتدائيه حقنده تنظيم اولنان قانون لايحه سنك
بعض ماده لري دوما مجلسنده كي اسلام مبعوثلرك نظر دقتي جلب
ايتمكه اعضاي مومي اليهم طويلانوب لايحه نك اوج ماده سني كندى
نقطه نظرلرينه كوره تعديل ايتك ايسته مشلردر .

« روس اولميان عائله چوجقلرينك روسجه بي بيلماملرينه نظراً
ابتدائي مكاتبك برنجي و ايكنجى سته لرنده روس لسانيله برابر
منسوب اولدقلري قومك لساننده تدرس ايتلري جائزدر . مع مافيه
دها ايلك سته دن اعتباراً روسجه تعليم ايديلور . »

ماده سي اعضاي مسلمنه طرفندن شو صورتله تعديل ايدلمشدر :
« مسلمان چوجقلري جميع علومده كندى قوملرينك لسانيله
تدرس ايدرلر . بو چوجقلر روس لساننك تعلمنه آنجق ابتدائي
مكاتبك اوچنجى سته سنده باشلايه بيلورلر . »

دوما مجلسنك معارف انجمنى بو تعديل رد ايتمشدر . لايحه مباحث
عنه نك محتاج تعديل كوريلن ديكر بر ماده سي ده شودر :

« مكاتب ابتدائيه ده تدريسات دينيه ايچون خزينة دولتدن
تخصيص اولنان پاره ، يالكز خرسيتان دينك تعليمنه مخصوصدر .
دين مسيح ايله متدين اولميانلره كلنجه : بونلر تدريسات دينيه مصارفني
كنديلري ادا ايتك و روسيه حكومتدن هيچ برشي آلامق شرطيله
مكتملرده كندى دينلريني تعلم ايدم بيلورلر . »

اعضاي مسلمنه بوماده بي ده بروجه آتي تعديل ايتك ايستمشلردر :
« هر يره اطفال مسلمين ايچون تدريسات دينيه مجبوريدر »
معارف انجمنى بو تعديل ده قبول ايتامشدر .

ام غير مسيحيه نك لسان قوميتلريني تدرسندن باحث اولان ماده بي ده :

اك زياده روابط صداقتي بولنان اسلاملى افكار عموميه ده وطنه اهانتله متهم كوسترمك و ترقیات طبعیه مله لرینی اعدامه محكوم ايلك روسیه مشروطیتك ايلك اجرا آتی اوله جقدی ؟ مجلسجه بیک مشکلات ايله قبول اولنان سربستی ادیان اسانك حكومت مطلقه نك القات مستبدانه سی نتیجه سی اوله رق روسیه هیئت اعیانی طرفندن پاچاورایه چوریلوب مجلسك یوزینه فیلاتلینی هنوز اونوتلیدی . بودرجه مزاحم و مشکلات ايله محاط بولنان روسیه ملت مجلسك محافظه موجودیت ایده بیلیمی ایچون قواعد مشروطیتدن سرمو انحراف ایتما سی لازم کلور ایکن سربستی تعلم سربستی ادیان کی حقوق عمومی بشریه بالذات پایمال تجاوز اولسی طوغریسی بتون مشروطیت محلی رینی متأثر و مایوس ایدیور . هر درلو ترقیاته مستعد بردولت معظمه نك مقدراتی بوقیل افکار سخیفه و ملاحظات خسیسه بی بدرقه حرکات اتحاد ایدن ذواتك تدویر ایتکده بولنسی روسیه حکومتی ایچون جدیر ترجم بر اثر بدبختی در .

روسیه مسلمانلری حیانتدن :

سانسورله مکالمه

سانسور افندی پترسبورغ کتابخانه ایمبراطوریسی شرق شعبه سنده کتابلر دیزمکه مشغول ایدی . بزه یول کوسترن خدمه :
— افندم ، بو ذاتلر سزی کورمك ایستورلر ، دیدی .
سانسور تورکجه : — صفا کلدیکنز ، خوش کلدیکنز افندیلر !
عفو ایدرسکنز ، بر آرز مشغولم ، شمدی بتیره جکم .
بر ایکی دقیقه ده ایشنی بتیردکن صوکره : — بو یورکز افندم ، بو یورکز !

بولندیغمز کوچوک سالوندن ، بو یوکنه کچوردق . یوله :

— ای سز نه طرفدن ؟ تورکلر میسکنز ؟

— خیر افندم ، قزانی تاتارلرز ؟

— او یله ایسه روسجه قونشورسکنز .

— آزیجق ..

— پک اعلا ، او حالده روسجه قونوشلم . بورالی اولدقن صوکره

نه حاجت باشقه لسانله قونشوق ..

آرتق روسجه قونشومه باشلامشوق . بو یوک سالونده کی یازی ماصه لرندن بریسنك یانه کلوب اوطوردق ، بوراسی سانسور افندی نك مقام مخصوصی اوله جق .

— ای نه وار ، نه یوق ؟

— پترسبورغه بعض ایشلرله گلشدك . مستشرقین مشهوره دن اولدیغکنز کی بزم کتابلرک سانسوری ده بولندیغکنز جهتله سزکله تشرف و تفیض ایتك ایستدك .

— تشکر ایدرم ، ممنون اولدم . بنده استفاده ایدرم . سزک

کی مسافرلر چوق کلور ..

— عمومیتله سانسورک شدقی اکسیلتیله جک دینلیور ، عجیب بونک

بزم مطبوعاتده تأثیری اولورمی ؟ مثلاً اون بش سنه در ، قزاندن ایسته نلکده اولان تاتارجه جریده یه مساعده اولورمی ؟

— اوو ، تاتارجه !.. لکن تاتارجه یوق که ..

— ناصل ، تاتارجه یوقی ! بز کندی آرازده ، اوده ، بازارده ،

دائماً ، تاتارجه نامنی ویردیکنز برلسانله تکلم ایدیورز .

— اوت ، او یله اوده ، بازارده عادى شیرلی افاده ایده جک

بر لهجه وار . لکن اونکله نه ادبی نه ده علمی بر اثر یازیلاماز .

— شمدی آرز چوق ، بو یوک کوچوک ، ایی کوتو یازیلان ادبی

رساله جکلریمز ، علمی کتابجه لریمز - که الیکزدن کچدیکی ایچون

طبیعی بیلورسکنزد - تاتارجه یازیلش دکلمری ؟

— اصلاً ! اولرده بر چوق اجنبی سوزی وار : عربجه دن ،

فارسیدن ، فرنگجه دن آلمش . بونکله برابر پک چوجقجه شیر ..

— ادبیاتمیز مکملکنی ادعا ایدوبده کولنج اولمینی ، هیچ

بروقت ایسته میز ؛ مع مافیه کیتدکجه تکمل ایتدیکنی سزده تصدیق

ایدرسکنز ، صائیرز . اوت ، بعضاً اجنبی کلهلر استعمال ایدرز ، فقط

بو یالکنز بزم لسانه خاصمی ؟ پک مکمل روس دیلی بوندن تماماً

مستغنیمی ؟ احتیاجات عامیه و ادبیه مزه کافی کلهلری اولرده چارشولرده

مستعمل دیلده بولامادقی ، لسانمیزک اسکی کلهلرندن ، و اولرده دخی

بولامادقی ، حقیقه توکنمیز بر خزینه اولان دینی لسانمیز عربجه دن

آلیورز . روسلرک ۱۴ نجی عصرنده ، روسجه ادبی دنیله جک برحاله

کلمشی ایدی ؟ روسلر چالیشدیلر ، مکمل بر لسان ادبی وجوده

کتیردیلر . بز هنوز ۱۴ نجی عصرده یز ، بزده چالیشور ، لسانمیزی

ترقی ایتدیرز . ایوم تکمل تام حاصل ایده مەمش دیه برلسانی یوقلغه

محکوم ایتك ، صائما یز که طوغری اولسون .

— او یله لسان یاپیله جق زمانلر آرتق کچدی : شمدی دنیساده

باشقه ایشلرک چوق . سزجه اک فائده لیسی مکمل و مترقی برلسانی کندیکنزه

آلقدرد . او یله ییانجیلردن ، صر بلردن ، فرنگلردن کلهلر آلا جککزه

تیور یولنه ، شمندور دیه جککزه ، کندیکنزه اک یاقین بر دیلی ،

حکومت دیلنی - باقکنز ، روسجه دیمورم - نه دن استعمال ایتمه ملیسکنز ؟

برده سزک جریده لرکز اولسه اونلرک کندیلرینه مخصوص افکار

نشر ایتهلری ملحوظدر . شمدی مختلف روسجه غزتهلر آراسنده

اختلاف افکار موجود اولدینی کی سز ککیلرک افکار یله دیگر بعض

جریده لرک نشریاتی آراسنده دخی اختلافلر اوله بیلور . حالبو که حکومت

بو کی اختلافلره میدان ویرمه مکله موظفدر . چونکه اختلافاتدن

منازعات و حتی بعض نتایج مؤسفه چیقدینی واقعدر . حاصلی حکومت

تولید اختلافات ایده بیله جک وسائطک ظهورینه مانع اولمق مجبوریتنده در .

— دیدکار یکنز وظائف حکومت حقنده بر نظریه تلقی اولسه

بیلور . فقط بوندن باشقه نظریه لرکده وجودی انکار اولنه ماز : مثلاً

حکومت ، بالاخره منازعات و نتایج مؤسفه بی موجب اوله بیله جک

ذهاب یله بر چوق احتیاجات طبعیه و مدنییه بی منع ایتکله موظف

اولمایوب ، انجق اسایش عمومییه سوء تأثیری طوقونان حادثاتک